

Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği **METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI**

TMMOB METALURJİ MÜHENDİSLERİ ODASI'NIN "BOR VE ÜRÜNLERİ ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ KURULMASI HAKKINDA KANUN TASARISI" ÜZERİNE GÖRÜŞLERİ

Bilindiği üzere, 57.Hükümetin Kasım 2002 tarihinde açıkladığı "Acil Eylem Planı"nda yer alan "Bor Enstitüsü'nün kurulması için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nca, "Türkiye'de ve dünyada bor ve ürünlerinin geniş bir şekilde kullanımına, yeni bor ürünlerinin üretimini ve geliştirilmesini teminen değişik alanlarda kullanıcıların araştırmaları için gerekli bilimsel ortamı sağlamak, bor ve ürünlerini kullanan ve/veya bu alanda araştırma yapan kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliği yaparak bilimsel araştırmalar yapmak, yaptırmak, koordine etmek ve bu araştırmalara katkı sağlamak" amacıyla hazırlanan "**Bor ve Ürünleri Araştırma Enstitüsü Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı**" 08 04 2003 tarihinde TBMM'ne gönderilmiştir.

Söz konusu Kanun Tasarısı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Dr. Mehmet Hilmi GÜLER ile Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) temsilcilerinin katıldığı Türkiye Büyük Millet Meclisi Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nun, 16.04.2003 tarihindeki 2.5 saat süren tek toplantıda görüşülmüştür. Ancak konu ile ilgili tüzel ve gerçek kişilerin katılımıyla organize edilecek platformlarda, Kanunun tüm yönleri ile irdelenmesi gereken bu kadar önemli bir konuda, Komisyon anlamsız bir hızla çalışarak Tasarıda önemsiz birkaç değişiklik yaparak hazırladığı Raporu 17 04 2003 tarihinde TBMM Başkanlığına, buradan da bir gecede Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmiştir. Uygulamalar, S.T.E.T.B.T komisyonunda gösterilen aynı acelecilik anlayışının Plan ve Bütçe Komisyonunda da hakim olduğunu göstermektedir.

25 04 2003 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyon Başkanı imzası ile bazı Meslek Odalarının da içinde olduğu ilgili kuruluşlar Komisyonun bilgilendirme toplantısına çağırılmıştır. Sn Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'nın olmadığı, AKP'den ise sadece üç milletvekilinin katıldığı Bilgilendirme toplantısında, sunumun ve tasarının içeriği ile ilgili soruların ülkenin tek bor üreticisi ve satıcısı, kendi deyimleri ile yapının Eti Holding A.Ş.'den bağımsız ve özerk bir kuruluş olması düşüncesi ile oluşturulmaya çalışılması nedeniyle bir anlamda taraf durumunda olan Eti Holding A.Ş. Genel Müdürü Sn Yunus ŞİRİN'e tevdi edilmesi ise oldukça ilginçtir. Nitekim katılımcılardan gelen " bu yapının içinde niye Eti Holding bir

TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası Anayasasının 135.maddesinde tanımlanan 66 ve 85 sayılı KHK ve 7303 sayılı yasa ile değişik 6235 sayılı yasaya göre kurulmuş kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur.

MERKEZ : Hatay Sk. 10 / 9, 06650 Kızılay-ANKARA/TÜRKİYE * **Tel**: 00-90-(312) 425 41 60 - 419 38 18 * **Faks**: (312) 418 93 43

* **Web Sitesi** : www.metalurji.org.tr * **e-posta** : oda@metalurji.org.tr

kişiyile bile temsil edilmiyor” sorusu “ Bakanlığa gönderilen tasarı taslağında vardı, ama “Bakanlık tarafından çıkarılmış” şeklinde cevaplandı ve sorunun asıl muhatabı olmadığı için detayı hakkında bilgi alınamadı.

Davet edilen kuruluşların görüşlerini 5 dakika içinde açıklamaları talebi üzerine Odamız; sadece iki gün önce ve “**Bilgilendirme**” kapsamında çağrılı olduklarını, **ülkemizde akli selim hiçbir vatandaşın karşı çıkmadığı aksine kurulmasını desteklediği**, ancak toplantı esnasında beş dakikada “böylesi önemli bir ulusal kaynağımız ve ülke ekonomisine katma değerini arttırmak amacıyla yeni bor ürünleri geliştirmek üzere kurulacak Bor ve Ürünleri Araştırma Enstitüsü” görüşlerin sunulmasının mümkün olmadığını, bu aşamada TMMOB’ye bağlı meslek odaları, üniversiteler ve ilgili kurum ve kuruluşlardan yazılı görüş istenmesini ve en azından bu örgütlerin Komisyon toplantılarına davet edilerek görüşlerinin alınması sonucunda mutabakat sağlanmış bir tasarinin hazırlanabileceğini belirtmiştir. Toplantı sonunda, Komisyon Başkanı konuyu kendi içlerinde görüşerek bir karara bağlayacaklarını ancak yazılı görüşlerimizi komisyona iletebileceğimizi açıklamıştır.

Tasarı ile ilgili dikkatimizi çeken bazı hususlar ile ilgili görüşlerimiz aşağıdadır:

“Özetle, TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası olarak, böyle bir süreci olan ve görüşümüz sorulan; ülkemizde akli selim hiçbir vatandaşın karşı çıkmadığı aksine kurulmasını desteklediği “Bor Ürünleri Araştırma Enstitüsü” Kurulması Hakkında Kanun Tasarısı geri çekilmelidir. En kısa zamanda ülke açısından önemi yadsımayan “Bor Ürünleri ve Teknolojileri Enstitüsü” adı altında kurulması için, konuyla ilgili Kurum ve Kuruluşlar ile TMMOB’ye bağlı ilgili Meslek Odaları, Sivil Toplum Örgütleri, Üniversitelerin görüşlerinin sunulacağı bir platformda konsensüs sağlanarak amacına uygun bir KANUN oluşturulmalıdır.”

Ancak görünen odur ki, bizler ne söylersek söyleyelim, Enstitünün bu haliyle kurulmasının mahsurlarını belirterek daha iyi olması adına görüşler bildirelim bu tasarı aynen kanunlaşacaktır. Bu görüşümüzü Tasarının tartışıldığı (!!!) Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu’nun tutanakları doğrulamaktadır;

“Ahmet Büyükkaklaşlar (AKP-Konya) : ...Şimdi, 1 inci maddede biz bu kadar geniş konuşmalar yapıyoruz ve her bir maddede bu kadar geniş konuşmalar yapacak olursak, biz bu enstitü kuruluşunu bugün burada bitiremeyeceğimiz gibi, bir haftada sürebilir. Benim teklifim Sayın Başkan, bir alt komisyon oluşturup bugün veya yarın alt komisyonda çalışarak daha sora da bu komisyona gelmesini teklif ediyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler : Eğer imkan varsa bunu böyle komisyon filan kurmadan süratli bir şekilde çıkarırsak iyi olur. Zaten çok kalabalık bir komisyon değil; bir an evvel çıkmasının ülkemiz açısından fayda var; yani buna emin olun diye söylüyorum.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Hilmi Güler : ... zamana karşı bir yapısı olduğu için biz bunu böyle düşünüyoruz ve aksaklıkların olmayacağı kanaatindeyiz. Eğer, uygun görürseniz, ben, yani, tasarı tabiki tartışılın diye buraya geldi, düzeltilsin diye, önerilerimiz almak için geldi; ama, bu epey tartışıldıktan sonra, yani, size ham halde gelmedi. Mümkün olduğu kadar ana noktaları korunarak hızlı bir şekilde çıkarsa, biz ülkenin çıkarına daha hızlı ürünler üretiriz diye düşünüyorum ”

Tasarının aceleyle getirilmesinin ve mantığının bu kadar açık olduğu bir durumda, biz TMMOB Metalurji Mühendisleri Odası olarak kamuoyunu aydınlatacak görüşlerimizi, konunun ilgililerine sunma sorumluluğumuzla tasarı hakkındaki fikirlerimiz madde bazında aşağıda vermekteyiz;

Tasarı Madde 1. ile ilgili olarak;

- 1.1 Teknoloji üretmeyi hedefleyen bir Enstitünün adının da ona uygun olması gerekir. Bu nedenle öncelikle adı **“Bor Ürünleri ve Teknolojileri Araştırma Merkezi”** olmalıdır.
- 1.2 Tüm araştırmacılara eşit uzaklıkta olacak şekilde bir yapılanma olmalıdır. Bu nedenle bir Üniversite Kampüsünde yer almamalıdır. Türkiye’de büyük bir özveri ile çalışan Anadolu’nun içine yayılmış araştırmacıları da dışlamamalıdır. Bor cevherlerinin bulunduğu bölgede yapılanma oluşturulmalıdır. Neden ülkemiz Amerika’nın Silikon Vadi Projesindeki gibi bir Araştırma Merkezine sahip olmasın ? O bölgenin kalkınmasına ve gelişmesine hizmet etmesin? Ayrıca tasarının bu maddesinde gerçek kişilerin kapsama alınmaması da anlaşılammaktadır. TÜBİTAK kuruluş kanununda olduğu gibi gerçek kişilerin ilave edilmesi gerekir.
- 1.3 Enstitü yönetimi Enerji Bakanlığı ağırlıklı olmayıp, teknoloji üreten bir Merkezin yapılanması tüm Bakanlıkların dışında olması gerekir. Bu nedenle Araştırma Merkezi Başbakanlığa bağlı olmalıdır.
- 1.4 *“...yeni bor ürünlerinin üretimini ve geliştirilmesini teminen...”* denilmektedir. Yeni bor ürünü ile kastedilen nedir? Bir üründe yapılabilecek en küçük bir değişiklik ona “yeni ürün olma” özelliği kazandırır.Yani “yeni” kelimesi ileride borun 2840 sayılı yasa gereği devlet tekelinde olan hakim durumunu bozacaktır. Hukuksal anlamda konuya açıklık getirilmelidir. Çünkü; Tasarıda görülüyor ki Enstitü’nün patent ve sair gelirleri olacaktır. (Sayfa7, madde 14, g fıkrası.) Buradan anlaşılan Enstitü herhangi bir bor ürünü geliştirecek, patent hakkı alacak ve bu haktan gelir elde edecektir. Yani bu patenti de istediğine satacaktır.

Tasarıda Bor Ürününün tanımı yapılmamıştır. Fakat yapılması da gerekmemektedir. Zira bor çok özel bir elementtir. Değişik ürünlerin birbirine ikame özelliği olması nedeniyle olay ticari bir özellik kazanmaktadır. Gereğe metnine göre değerlendirildiğinde; Enstitü her türlü bor ürünününün üretimi konusunda özel sektöre araştırma yapabilecek, bu araştırma sonuçlarına göre bor sanayimizin kurulması ve özel sektörün de bu sanayide yerini alması gerekçesine bağlı olarak bu ürünün üretilmesi için özel sektör veya uluslar arası şirketler herhangi bir bor bileşimini üretmeye başlayacaktır. Bu ürün Eti Holding’in piyasadaki bir ürününe ikame ise ne olacaktır? Aynı pazarda Türkiye kendi kendine rakip olacak ve fiyat indirilerek ülke gelirleri azalacaktır. Zaten 2840 sayılı yasa çıkmadan önce durum bu anlatılan şekildeydi. Sonuçta Eti Holding’in tek elden yürüttüğü Pazar kontrol ve hakimiyeti Türkiye’nin elinden çıkacaktır.

Hangi ürünün özel sektör tarafından üretilebileceği ve hangi şartlarda pazarlanacağı kesinlikle Eti Holding'in pazarlama politikaları dikkate alınarak belirlenmelidir. Zira bu bir ticari olaydır ve ülkemiz gelirinin artırılması hedef olmalı, pazarda kendi kendimize rakip olma durumunu yaratmamalıyız.

Borlarda 2. büyük üretici olan US Borax bile bu denli açık davranmamakta ve kontrolü elinden bırakmamaktadır. Özetle; Eti Holding'in borlardaki en büyük rakibi US Borax firması üretilen ürünlerin özellikle kullanım alanlarına, pazar büyüklüklerine göre ve bor tüketimini teşvik etmek ve de patent, lisans açısından kendisine bağlı olacak bir müşteri portföyü oluşturmak amacıyla kendi menfaatine uygun olarak sektörlere ya doğrudan kendisi ya da kontrolü kendisinde olan ortaklıklar halinde girmekte, bazen de kendi mevcut pazarı ve ürünlerini değerlendirmedeği sektörlerde başka firmalara bor girdisi temin etmek suretiyle bu firmaların değişik bor kimyasalları üretmesine imkan tanımaktadır, sonuç olarak her bir bor ürününü kendi özelinde değerlendirmektedir.

Bu bağlamda adı ne olursa olsun (ileri bor, ikincil bor kimyasalları, uç ürün, özel bor kimyasalları v.b) bor ürünlerinin ikame edilebilirlik özelliklerinin gözardı edilmeden, bilimsel kriterlerle birlikte mutlaka ticari kriterlerinde gözönünde bulundurularak hangi ürünün özel sektör tarafından üretilebileceği ve hangi şartlarda pazarlanacağı kesinlikle Eti Holding'in kararı ile olmalıdır. Oluşabilecek bir örnek verelim, Eti Holding şu anda boraks dekahidrat, boraks pentahidrat ve susuz boraks üretmektedir. Bu ürünlerin arasındaki fark sadece kristal suları farkıdır. Boraks dekahidrat 10 molekül su içerir, suyu azaltılır ve 5 moleküle düşürülürse adı boraks pentahidrat olur. Tamamen suyu yok edilirse susuz boraks üretilmiş olur.

Boraks dekahidrat ve boraks pentahidrat tarım alanında ki kullanımlarında birbirlerine ikame etmektedirler. Tarım sektöründe ağaç emprenyesi yani kerestenin böceklerle ve dış etkenlere karşı korunmasında her iki ürün aynı amaçla kullanılır. Eti Holding bu iki üründen hangisini hangi ülkeye pazarlayacağına karar verir. Örneğin Hindistan'a boraks deka satar, Malezya'ya boraks penta pazarlar. Rakip firma da aynı şekilde çalışmaktadır. Hatta Rakibimiz birkaç ticari isim kullanarak kimyasal formülü aynı olan ürünü değişik isimlerle pazarlamaktadır. Eti Holding de bu konuda ürün yelpazesini genişletmeye çalışmaktadır. Şu anda sadece bir ürün bu şekilde pazarlanmaktadır. Boraks pentahidrat Eti Bor 48 ticari ismi ile de pazarlanmaktadır, ikisi aynı ürün olmasına rağmen farklı isimler kullanılmaktadır. Hitap edilen sektöre göre isimlendirme bir pazarlama tekniğidir.

Kısaca Boraks deka ile boraks pentanın koruyucu olarak ve böcek öldürücü olarak tarım alanındaki kullanımı çakışmaktadır. Aynı şekilde disodyum oktaborat tetrahidrat da aynı sektöre hitap etmektedir. Halihazırda Eti Holding disodyum oktaborat tetrahidrat üretilip pazarlanmamaktadır. Bor rafine ürünleri grubunda olup, üretim yöntemi bilinmeyen bir ürün değildir. Fakat Eti Holding Pazar Eti Bor 48 ticari ismi ile hakim olmayı tercih etmiştir. Enstitü vasıtasıyla disodyum oktaborat tetrahidrat için yeni ürün olarak patent alınır ve patenti satın alan herhangi bir firma, herhangi bir ticari isim altında bu ürünü aynı pazara satış yaparsa pazarda nasıl bir

durum oluşacaktır? Türkiye kendi kendisiyle rekabet etme durumunda olmayacak mıdır?

2840 sayılı yasa gereği borların işletme hakkının üretiminden pazarlamasına kadar Eti Holding'in uhdesinde olmasına rağmen Enstitü'nün patent hakkı aldığı ürün, Eti Holding'in bugün üretmiyor olduğu fakat Eti Holding'in ürettiği bir ürüne rakip olursa dünya pazarında Türkiye adına kendi kendimize rakip olacağız. Bu durum fiyatların düşmesine sebep olacaktır.

Aynı bağlamda devam edilirse Enstitüye araştırma yaptırarak, patent hakkını Enstitü aracılığıyla alan bir firmanın rakibimizin kontrolünde olması durumunda Ülkemiz menfaatleri korunamayacaktır.

Bu noktada şuanda Eti Holding tekelinde olan bor ürünlerinin işletme hakkı yani 2840 sayılı yasaya aykırı bir durum yaratılmış olacaktır. Oluşabilecek böyle bir aykırılığı gidermek için yasa tasarısında herhangi bir önlem maddesi görünmemektedir.

Tasarıya olmazsa olmaz şart olarak, Borlardaki Devlet tekelinin yok edilmesine yönelik oluşacak girişimlere karşı bir madde konmalıdır.

Önerimiz:

“BOREN patent hakkını kullandırma dahil her türlü faaliyetinde Eti Holding'in 2840 sayılı yasadaki gelen Bor Ürünlerinin üretim ve pazarlaması da dahil işletmesi ile ilgili tekel pozisyonunu gözetmek zorundadır.” şeklinde bir madde eklenmelidir.

1.5 Tüm tasarıda “Bor ve ürünleri” terimi bor ürünleri olarak değiştirilmelidir.

Tasarı Madde 2. ile ilgili olarak;

Tanımlar yeniden yazılmalıdır. Tasarının Enstitü oluşturma şeklinin Odamız görüşleri ile çakışmadığı yukarıda açıklanmıştır.

Tasarı Madde 3. ile ilgili olarak;

3.1 (a) şıkkındaki Teorik araştırma terimi bir Enstitü için uygun bir terim değildir. Teorik araştırma herkes tarafından çeşitli yayınların takibi ile yapılan bir araştırma türü olup zaten bunlar yapılmadan olmaz. Burada “Temel” kelimesi daha uygun olacaktır. Tüm tasarı metninde benzer terminoloji hataları mevcut olup, kelimelerin yeniden seçilmesinde yarar görülmektedir.

3.2 (b) şıkkındaki “Yurt dışından teknoloji transferi” terimi açıklığa kavuşturulmalıdır.

3.3 (c) şıkkına Ar-Ge sonuçlarını sunmak ifadesi konmalıdır.

Tasarı Madde 4. ile ilgili olarak;

4.1 Yönetim Kurulu yerine “ Bilim Kurulu” olmalıdır.

Tasarı Madde 5. ile ilgili olarak;

Yönetim Kurulu yerine “Bilim Kurulu” olmalıdır. Ayrıca bir “Danışma Kurulu” oluşturulmalı, bu kurul Bilim Kurulu’nu seçmelidir.

Bilim Kurulu ve danışma kurulu üyelerinin nitelikleri devlet memuru nitelikleri ile tanımlanmamalıdır. Öncelikle bor üzerine kimya veya metalurji bilminde araştırma yapmış ve ilaveten çeşitli disiplinlere mensup bilim adamlarından oluşacak bir danışma kurulu bilim kurulunu seçmelidir. Bu da olmazsa olmaz olarak Odamız görüşüdür. Genel Müdürlük mantığıyla araştırma yapılamaz. Yapılan araştırmalar bunları inceleyip değerlendirecek misyondan yoksun kişilerce nasıl değerlendirilecektir?

Tasarı Madde 6,7,8,9,11,12,13,14 yukarıda açıklanan Araştırma Merkezi yapısına göre yeniden düzenlenmelidir.

Tasarı Madde 10. ile ilgili olarak

Madde 10’un son fıkrasında ki Enstitü çalışmalarının ticarileştirilmesi ifadesi yukarıda anlatılan endişeleri giderecek şekilde netleştirilmelidir.

Son olarak, yukarıdaki açıklarımızın ışığı altında aşağıdaki soruları Komisyonda görevli Milletvekillerimizin kendilerine sorup cevaplamalarını talep etmekteyiz;

1. Bu Enstitünün amacı tam olarak nedir? Ar-Ge, üretim ve pazarlama mı yapacak? Enstitü üretim ve pazarlama yapmayacaksa, tasarıda neden bu tür amaçlardan bahsediliyor? Faaliyetlerin ticarileşmesi, piyasaya sunulması ne demek?
2. Bor Enstitüsünün desteklediği/gerçekleştirdiği Ar-Ge Projeleri neticesinde bulunan veya geliştirilen bor ürününün üretim hakkı kime/kimlere ait olacak? Yeni bor ürünlerinin üretilmesi ve pazarlanması konusunda Enstitünün ana finans kaynağı olan Eti Holding’in söz hakkı olacak mı?
3. Bor ürünlerinin birbiriyle ikame özellikleri nedeniyle (özel bor ürünleri dahil) üretim ve pazarlama faaliyetleri ile politikalarının yalnızca Eti Holding tarafından yürütülmesi doğru olmaz mı? Aksi takdirde, yeni bulunan/geliştirilen özel bor kimyasalların da Eti Holding söz sahibi olmayacak ve ürün bazında stratejiler geliştirilemeyecekse (!) Devlet tekeli ortadan kalkmış olmayacak mı? Örneğin; bir özel bor kimyasalı olan disodyum oktaborat tetrahidrat Eti Holding’in ürünü olan Borik Aist’le ikame ediyorsa ve 3.şahıslar tarafından üretilmek ve pazarlanmak istenirse, 2840 sayılı kanunun hükmü ortadan kalkmayacak mı? Özel bor ürünlerinin, Eti Holding işbirliği ve denetiminde , ürün bazında strateji geliştirilerek üretilmesi daha doğru olmaz mı? Örneğin Patent hakkının Eti Holdinge ait olması bu sakıncaları berteraf etmez mi?

4. Yeni bulunacak veya geliştirilecek bor ürünü, Eti Holding'in üretmekte olduğu mevcut ve muhtemel ürünlerle aynı fonksiyonu sahip olduğunda ne olacak?
5. Bu tasarı ile Eti Holdingin Ana Statüsünde tariflenen ve önu açık olan ürün yelpazesi henüz tam olarak gerçekleştirilmediğine göre, Eti Holding'in faaliyetleri kısıtlanmıyacak mı?
6. Her iki kurumda (Eti Holding ve Enstitü) üretim, pazarlama ve bor politikaları belirlemede söz sahibi olacaksa, strateji ve politikadaki farklılıklar nedeniyle bor pazarımız zarar görmeyecek mi? O zaman bor sektörü ile ilgili stratejiler hangi kurum tarafından belirlenecek? Bu karışıklı sonucunda, rekabet sorunları yaşanmayacak mı?
7. Eti Holding ve Enstitü arasındaki ilişki nasıl sağlanacak? Taslakta belirtilmediğine göre yönetici olan kişilerin vizyonu ile mi sınırlı kalacak? Her iki kuruluş arasında Kurumsal ilişkiyi tanımlamak daha doğru değildir?
8. Eti Holding'in şu anda uç ürünlerle ilgili, örneğin çinko borat, bor nitrürü v.b. çalışmalarını yürüten Ar-Ge Dairesi bu işlevlerine son mu verecek? Ne tür işlemler yapılacak?
9. Eti Holding'in üretimini ham ve rafine ürünlerle sınırlandırmak ileride stratejik açıdan sorunlara yol açmaz mı? Son ürüne kadar giden entegre bir üretim modeli sayesinde, yani son üründen elde edilecek maksimize edilmiş kar ile riskli bir sektör olan madencilik yatırımlarına da devam ederek büyüyen Eti Holdingin üretim yapmasının önu kesilmeyecek mi? Sektörün gelişiminin Eti Holding liderliğinde ve bütüncül politika ile yönlendirilmesi ve Enstitü faaliyetlerinin de yalnızca Ar-Ge faaliyetleri ile sınırlı olması daha iyi olmaz mı?
10. Fikri, Sınai ve ticari mülkiyet haklarında Eti Holding'in payı ne kadar olacak? Eti Holding bu hakların devrinde öncelikli hakka sahip olabilecek mi, yoksa Eti Holding ve Devlet gelirleri ile bulunan bir ürünün mülkiyet hakkı Eti Holding'e sorulmadan 3.kişilere satılabilecek mi? Eti Holding'in onayı alınmadan bu hakların devri sizce doğru mu?
11. Enstitünün işbirliği yaptığı firmalardan birisi rakibimiz US Borax/Rio Tinto ile bağlantılı olduğunda, durum ne olacak?
12. Yönetimde tüm yetkilerin başkanda toplanması bilimsel açıdan doğru mu? Başkanın Başbakan tarafından atanması özerkliğe uygun mu?
13. Projelerin dağıtımının yalnızca Enstitü yönetimi tarafından sınırlı olması, taraflı davranışlara ve bilgi eksikliği nedeniyle sorunlara yol açmayacak mı? Bunun için bilim kurulunun yapması daha doğru olmaz mı?
14. Enstitü yönetiminde yalnızca bir üniversiteden temsilci bulunması yanlış değil mi? Diğer üniversitelerinden en azından sırayla temsil edilmesi gerekmez mi? Yerleşkesinden seçilen bu temsilci ile enstitünün tüm üniversitelere eşit uzaklıkta olması ilkesi zedelenmez mi?
15. Enstitü yönetiminde Eti Holding'den neden temsilci yok?
16. Bu tasarı hazırlanırken, kimlerden görüş alındı? Neden bu kadar karışıklık,eksiklik ve kavram kargaşası var? Sizce bu tasarı bilimsel mi?